

**Matična razvojna služba za narodne i školske knjižnice
Požeško-slavonske županije
Požega, 6. 6. 2022.
Ur. broj: 15-2022-M**

**NARODNE KNJIŽNICE POŽEŠKO - SLAVONSKE ŽUPANIJE
STATISTIKA ZA 2021. GODINU – OPISNA ANALIZA
(on-line sustava statističkih podataka)
U ODNOSU NA STANDARDE ZA NARODNE KNJIŽNICE RH (NN 103/21)**

Gradska knjižnica Požega

OPĆI PODACI – NARODNE KNJIŽNICE POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Požeško-slavonska županija broji 10 administrativnih jedinica, 5 gradova i 5 općina. U Županiji je ukupno 277 naselja.

S površinom od 1.815 četvornih kilometara i 64 420 stanovnika, Požeško-slavonska županija ubraja se u red manjih županija u Republici Hrvatskoj. Županija je od prošlog popisa stanovnika doživjela znatan pad stanovništva, čak je 18 % manje stanovnika županije prema novom popisu iz 2021. u odnosu na popis iz 2011. godine.

Svi gradovi imaju narodnu knjižnicu, a od 2015. matična knjižnica otvara tri knjižnična stacionara u tri općine Požeško-slavonske županije: općini Jakšić (ukupno 3 415 stanovnika u 9 naselja), općini Kaptol (ukupno 2 634 stanovnika u 10 naselja) i općini Velika (ukupno 4 517 stanovnika u 23 naselja).

Bez knjižnične usluge u Požeško-slavonskoj županiji ostale su još općina Brestovac (ukupno 3 018 stanovnika u 48 naselja) i općina Čaglin (ukupno 2 122 stanovnika u 31 naselju). Dakle 2 općine ili 40% županije nema nikakvu knjižničnu uslugu. Nositelji rada u sva tri stacionara u 5 godina djelovanja su volonteri. Načelnici općina nisu voljni financirati djelatnike stoga matična knjižnica u sva tri stacionara organizira

Gradska knjižnica Požega

stalni rad na volonterskoj osnovi što nije lako i to je jedan od razloga ne pokretanja rada još 2 stacionara u preostale dvije općine.

Ustroj narodnih knjižnica na području županije je sljedeći:

5 samostalnih knjižnica u gradovima: Požegi, Pakracu, Pleternici, Lipiku i Kutjevu.

3 knjižnična stacionara Gradske knjižnice Požega u 3 općine: Velika, Jakšić i Kaptol.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	BROJ POPULACIJE KOJU TREBA USLUŽITI	USTROJ / OSNIVAČ	TIP KNJIŽNICE PREMA VELIČINI PODRUČJA KOJI OBUHVAĆA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	4886	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	5126	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	7095	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	9243	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	22364	SAMOSTALNA / GRAD	V. tip (od 20.001 do 35.000 stanovnika)

U skladu s nacionalnim Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21), prema broju stanovnika pojedinih gradova i općina u Republici Hrvatskoj narodne knjižnice razvrstane su u VIII tipova. S obzirom na broj stanovnika, najbrojnije su narodne knjižnice tipa VII, odnosno one knjižnice čija mjesta ne prelaze 10.000 stanovnika, a njihov udio je 80%, samo matična knjižnica u županiji spada u tip V., odnosno preko 20 000 stanovnika.

USLUGE I KORIŠTENJE U NARODNIM KNJIŽNICAMA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2021.

Broj aktivnih posuđivača i aktivnih korisnika narodnih knjižnica prema dobnim skupinama u županiji.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Broj aktivnih posuđivača s	Ukupan broj aktivnih korisnik	Broj djece (do 14 godina)	Broj mladih (od 15)	Broj odraslih (od 18)	Broj starijih (preko
--------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------------	----------------------------------	----------------------------	------------------------------	-----------------------------

Gradska knjižnica Požega

	registrirano m posudbom	a prema vrsti		do 17 godina)	do 65 godina)	65 godina)
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	198	198	46	30	96	26
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	192	192	51	17	100	24
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	598	601	162	45	346	48
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNI CA	557	1148	730	49	312	57
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	2968	3606	1305	415	1635	251
UKUPNO	4513	5745	2294	556	2489	406

Prema podacima iz Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica RH u 2021. godini narodne knjižnice Požeško-slavonske županije su imale 4513 aktivnih posuđivača, dok je aktivnih korisnika prema vrsti bilo 5745. Od dobnih skupina korisnika 40 % zastupljena su djeca do 14 godina, 10 % mladi, 43 % odrasli i 7 % stariji od 65 godina.

Obuhvat stanovnika u postotku izgleda ovako:

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	OBUHVAT STANOVNIKA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	4 %
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	8 %
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	12 %
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	12 %
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	17 %

Prema Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21), preporučeni broj učlanjenih korisnika je najmanje 18 % od ukupnog broja stanovnika područja na kojemu knjižnica djeluje. Minimumu Standarda približila se Gradska knjižnica Požega, dok su ostale knjižnice daleko ispod minimuma Standarda.

Gradska knjižnica Požega

Broj posudbi u narodnim knjižnicama u 2021. godini

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	UKUPAN BROJ POSUDBI	POSUDBE U KNJIŽNICI	POSUDBE IZVAN KNJIŽNICE
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	5635	0	5635
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	6963	38	6925
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	15021	62	14959
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	12210	112	12098
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	59206	9016	50190
UKUPNO	99035	9228	89807

Narodne su knjižnice u Požeško-slavonskoj županiji imale ukupno 99035 posudbi. Posudbe u knjižnici iznose 9 % ukupnih posudbi, dok je 91 % posudbi izvan knjižnica. Polovicu ukupnih posudbi ostvarila je Gradska knjižnica Požega, čak 60 %, a ostalih 40 % ukupnih posudbi ostvarile su ostale 4 knjižnice u županiji.

Analizirajući broj zahtjeva za međuknjižničnu posudbu, pokazalo se da su 2021. godine narodne knjižnice sve zajedno imale ukupno 123 zahtjeva, od kojih je 120 riješenih zahtjeva (97,5 %).

Broj fizičkih i virtualnih posjeta u narodnim knjižnicama u 2021. godini.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	UKUPAN BROJ FIZIČKIH I VIRTUALNIH POSJETA	BROJ FIZIČKIH POSJETA	BROJ VIRTUALNIH POSJETA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	1702	1702	0
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	5913	4120	1793
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	16356	5566	10790
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	9084	3427	5657
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	111974	60099	51875

Gradska knjižnica Požega

UKUPNO	145029	74914	70115
---------------	---------------	--------------	--------------

U odnosu na ukupna broj posjeta narodnim knjižnicama, 48 % je virtualnih, a 42 % fizičkih. Najviše fizičkih i virtualnih posjeta ostvarila je Gradska knjižnica Požega, 77 % ukupnih posjeta.

Broj knjižničnih događanja i posjeta knjižničnim događanjima u narodnim knjižnicama u 2021. godini

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Ukupan broj knjižničnih događanja	Broj knjižničnih događanja za djecu i mlade	Broj knjižničnih događanja za odrasle	Ukupan broj posjetitelja knjižničnih događanja	Broj posjetitelja knjižničnih događanja za djecu i mlade	Broj posjetitelja knjižničnih događanja za odrasle
NARODNA KNJIŽNICA ČITAONICA KUTJEVO	4	2	2	75	26	49
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	26	15	11	810	460	350
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	105	60	45	2000	1200	800
HRVATSKA KNJIŽNICA ČITAONICA PLETERNICA	54	34	20	1715	955	760
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	521	358	163	5927	3051	2876

Gradska knjižnica Požega

UKUPNO	710	469	241	10527	5692	4835
---------------	------------	------------	------------	--------------	-------------	-------------

U 2021. godini u narodnim knjižnicama održano je ukupno 710 događaja koje je posjetilo 10527 ljudi. Više od polovice su bili događaji za djecu i mlade, 60 %. U Gradskoj knjižnici Požega održano je 73 % ukupnih događaja.

FOND NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2021.

Fond

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	FOND	FOND ukupan broj svezaka knjiga	FOND ukupan broj svezaka časopisa	FOND ukupan broj godišta novina	FOND ukupan broj jedinica AV građa	FOND ukupan broj jedinica e-građa	FOND ukupan broj igračke i didaktičke igre	FOND ukupan broj jedinica ostala građa
NARODNA KNJIŽNICA ČITAONICA KUTJEVO	23830	23502	7	0	161	0	67	93
GRADSKA KNJIŽNICA ČITAONICA LIPIK	14800	14090	326	8	334	0	42	0
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	31387	30499	0	0	780	0	45	63
HRVATSKA KNJIŽNICA ČITAONICA	31479	31447	14	2	16	0	0	0

Gradska knjižnica Požega

PLETERNICA								
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	74581	66309	9	0	7212	747	193	111
UKUPNO	176077	165847	356	10	8503	747	347	267

Narodne knjižnice PSŽ imaju bogati fond koji premašuje minimalni broj knjiga po stanovniku, a imaju najviše jedinica knjižne građe u svojim fondovima, čak 94 %. Sve knjižnice posjeduju i nabavljaju časopise i novine ali ih ne obrađuju u programu stoga su podaci u tablicama nerelevantni.

Nabava

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	FOND	NABAVA ukupan broj svezaka knjiga	NABAVA ukupan broj svezaka časopisa	NABAVA ukupan broj jedinica AV građa	NABAVA ukupan broj jedinica e-građa	NABAVA ukupan broj igrčke i did. igre	NABAVA ukupan broj jedinica ostala građa	UKUPNO NABAVE
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	23830	395	19	0	0	9	0	423
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	14800	335	166	0	0	0	0	501
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	31387	989	0	0	0	20	0	1009
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	31479	1403	0	16	0	0	0	1419
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	74581	3688	0	90	160	35	24	3997
UKUPNO	176077	6810	173	106	160	64	24	7349

Gradska knjižnica Požega

Ukupna prinova građe u narodnim knjižnicama PSŽ je 7349 primjeraka od čega je 6810 knjižne građe ili 93%.

Fond, nabava, otpis

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	FOND	PRINOVA / NABAVA	OSTVARENO ST STANDARDA NABAVE KNJIGA	OTPIS
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	23830	423	38 %	1311 (5 %)
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	14800	501	28%	15 (0,1 %)
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	31387	1009	39 %	168 (0,5 %)
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	31479	1419	30 %	1734 (5,5 %)
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	74581	3997	55 %	1858 (2,5 %)
UKUPNO	176077	7349		5086 (2 %)

Nabava se u narodnim knjižnicama PSŽ treba povećati u prosjeku za 50 % jer su sve knjižnice daleko ispod minimuma Standarda za nabavu građe prema broju stanovnika. Otpis građe u 2021. godini proveden je u svim knjižnicama i otpisano je ukupno 2 % fonda narodnih knjižnica.

PRISTUP I OPREMA NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2021.

Matična knjižnica koristi knjižnični program Zaki, a sve ostale narodne knjižnice koriste Metel.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Tjedno radno vrijeme	Ukupan prostor knjižnice u m²	Prostor knjižnice dostupan za korisnike u m²	Minimalna kvadratura prostora
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	40	176	149	72 %
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	50	130	130	51 %

Gradska knjižnica Požega

GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	40	385	275	109 %
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	40	1000	800	240 %
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	57	1972	1665	196 %
UKUPNO		3663	3019	

Veličina prostora narodnih knjižnica u PSŽ je ukupno 3663 metra kvadratna, od toga prostor za korisničke usluge prostire se na 3019 metara kvadratnih.

Prema Standardima minimalnu kvadraturu prostora ne ispunjavaju samo Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo i Gradska knjižnica i čitaonica Lipik. Ostale tri knjižnice daleko premašuju minimalnu kvadraturu prostora.

PRORAČUN I TROŠKOVI NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2021.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Ukupni rashodi za knjižnicu u kn	Troškovi nabave knjižnične građe u kn	Troškovi osobnih dohodaka za knjižnično osoblje u kn	Troškovi edukacije knjižnično g osoblja u kn	Ostali troškovi u kn
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	27.3332,00	46788,75	96.664,00	0,00	129.879,25
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	32.9431,33	32466,48	232.377,23	0,00	64.587,62
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	64.9658,00	77000,00	385.473,00	1.750,00	185.435,00
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	68.5800,00	56107,00	307.032,00	0,00	322.661,00
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	4.080.488,0 0	424891,00	2.278.113,00	11.600,00	1.365.884,0 0

Gradska knjižnica Požega

UKUPNO	6.018.709,3	637.253,23	3.299.659,2	13.350,00	2.068.446,8
	3		3		7

U 2021. narodne su knjižnice utrošile 6.018.709,33 kn.

Od toga je 11 % izdvojeno za nabavu knjižnične građe, 55 % iznose troškovi osobnih dohodaka, na edukaciju knjižničara izdvojeno je svega 0,2 %, a ostali troškovi iznose 35 % ukupnih troškova.

KNJIŽNIČNO OSOBLJE NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2021.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Ukupan broj	Pomoćni knjižničari	Knjižničari	Diplomirani knjižničari	Viši knjižničari	Knjiž. savjetnici	Ostali
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	1	1	0	0	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	2	1	1	0	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	3	2	0	1	0	0	0
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	4	4	0	3	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	17	1	4	7	0	0	2
UKUPNO	27	9	5	11	0	0	2

U 5 narodnih knjižnica u 2021. radilo je 27 knjižničkog osoblja, od toga 25 knjižničarskog osoblja. Samo matična knjižnica doseže minimum Standarda potrebnog broja knjižničarskog osoblja dok su ostale knjižnice daleko ispod minimuma Standarda. Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo 41 %, Gradska knjižnica i čitaonica Lipik 78 %, Gradska knjižnica Pakrac 85 %, Hrvatska knjižnica i čitaonica Pleternica 87 % i Gradska knjižnica Požega 134 %.

Ukupno je u narodnim knjižnicama Požeško-slavonske županije prema strukturi zaposleno 33 % pomoćnih knjižničara, 18,5 % knjižničara, 41 % diplomirani knjižničar i 7,5 % ostalih.

ZAKLJUČAK

Prema podacima iz Sustava statističkih podataka o narodnim knjižnicama za Požeško-slavonsku županiju pokazatelji uspješnosti ukazuju na dostizanje i ostvarenost Standarda za narodne knjižnice u RH u postotcima, dok nam pokazatelji uspješnosti iskazani u kvartilima govore gdje se narodne knjižnice PSŽ nalaze u odnosu prema drugim knjižnicama u RH. Kvartili po 25 % su iskazani u vrijednosti od KPU1 do KPU4. KPU4 je najniži rezultat dok je KPU1 najviši rezultat.

Pokazatelji uspješnosti koji se odnose na postotak dosegnute ciljane populacije je na razini Županije 7 % . Navedeni broj pokazuje postotak članova knjižnice u odnosu na broj potencijalnih korisnika knjižnice u zajednici (stanovnika lokalne zajednice), a podatak se uzima iz broja aktivnih posuđivača (a ne aktivnih korisnika kojih je uvijek više od posuđivača). Najvišu vrijednost pokazatelja uspješnosti dosegnute populacije ima Gradska knjižnica Požega 13 % ili KPU1, slijedi Gradska knjižnica Pakrac s 8 % KPU 3, a zatim ostale knjižnice s najnižim pokazateljem KPU4.

Tri knjižnice imaju potrebu za većim prostorom za korisničke usluge, Pakrac je u vrijednosti KPU2, Lipik i Kutjevo su u vrijednosti KPU3 dok su Požega i Pleternica u visokoj vrijednosti KPU1. Sve knjižnice osim Gradske knjižnice Požega nemaju dovoljan broj knjižničnog osoblja ali unatoč tome dosežu Standarde u pogledu otvorenosti knjižnice za korisnike.

Knjižnični fond u svih 5 knjižnica je bogat, raznovrstan i aktualan. Međutim sredstva za nabavu građe trebala bi biti veća jer su sve knjižnice daleko ispod minimuma Standarda za nabavu građe prema broju stanovnika.

Narodne knjižnice u PSŽ pružaju raznolike usluge, programe, događanja i edukacije svojim korisnicima stoga su pokazatelji uspješnosti korisničkog pohađanja knjižničnih događanja po populaciji koju knjižnica treba uslužiti vrlo visoki. Četiri od pet knjižnica ima KPU1. Samo Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo ima KPU4 ali treba naglasiti da u toj knjižnici radi solo-knjižničar stoga nije za čuditi tako nizak rezultat.

Pred narodnim je knjižnicama Požeško-slavonske županije vrijeme velikih promjena i napretka.

Gradska knjižnica Požega 15. 3 .2021. otvorila je vrata nove dograđene i rekonstruirane knjižnice čiji će se rezultati uspješnosti najviše očitovati u podacima za 2022. Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo preselila se 2022. u novu veću zgradu i zaposlila diplomiranu knjižničarku pa će se i njeni rezultati uspješnosti povećati u podacima za 2022. godinu. Gradska knjižnica Pakrac nalazi se trenutno u fazi Projekta opremanja novog prostora Knjižnice i pred njom je preseljenje i useljenje u novu zgradu, novu Knjižnicu.

Dio stanovnika županije nije obuhvaćen knjižničnom mrežom odnosno nema dostupne knjižnične usluge u obliku stacionarnih knjižnica. Rješenje se vidi u širenju mreže pokretnih knjižnica ili osnivanjem općinskih knjižnica prema Zakonu o

Gradska knjižnica Požega

knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti RH. Županijska matična razvojna služba Gradske knjižnice Požega ukazivat će osnivačima na rješenje problema širenja knjižnične mreže u Požeško-slavonskoj županiji.

Voditeljica Županijske matične razvojne službe
Mirjana Franculić, dipl.knjiž.
mail: mfranculic@gmail.com
Mob.: 099 393 0224